

Tjockskalligt?

II I Läkartidningen 41/2003 (sidan 3207) läser jag ett trevligt reportage om de motorcykelåkande kollegorna i Helsingborg. Tankeväckande aspekt detta med ett gemensamt intresse utanför det dagliga slitet, det borde vi tillämpa mer.

Ännu mer tankeväckande är dock det illustrerande fotot av initiativtagaren på sin springare i körmandering – inkluderande keps. Rubriken »Motorcykelåkande läkare värnar om säkerheten« följs i texten av »Säkerheten är viktig inom klubben« och »Att ha riktiga kläder är också en del av säkerheten«. Slutcitatet lyder: »Det är vi som bäst kan visa att det går att köra säkert.«

Jaså! Då är nog många med mig intresserade av att få reda på var man kan få tag i det märke av keps som kan ersätta hjälmen.

Göran Boëthius
överläkare, Östersund
goran.boethius@jll.se

Replik:

Hjälmen huvudsaken!

II Kollegan Göran Boëthius, som vad jag förstår också har skadepreventiv yrkesinriktning (fast i rökbranschen), undrar varför jag inte har hjälm då jag sitter på en parkerad motorcykel.

Urban Bengné på Ring Knutstorp, iförd reglementslenig hjälm på sin egen ägandes MC.

Orsaken är just denna – hojen är parkerad!

Kan dessutom avslöja att denna röda hoj inte ens är min egen (som är grodgrön). Detta som en eftergift åt fotografen som dessutom hade den åsikten att delar av mitt ansikte skulle synas, kanske onödigt (?). När vi kör i HLR är hjälm självklart huvudsaken! Se bilden!

PS. Kepsen heter Urban och kan rekvireras som reklam från gratistidningen med samma namn i Köpenhamn. Perfekt då man är parkerad.

Urban Bengné
överläkare, docent,
ortopedienheten, Helsingborgs lasarett
urban.bengner@helsingborgslasarett.se

Sauerbruch – en mångsidig kirurg

II Ett tack till Nils Sjöstrand för hans roliga, underfundiga och stimulerande jubileumstävling i Läkartidningen. För mig blev den största upplevelsen återläsningen av Ferdinand Sauerbruchs »En kirurgs minnen« (Gleerup, 1952). Han har varit prototypen för en duglig och magnifik Geheimerat med alla dess dåliga sidor. Nu blev han ett exempel på lärdomen att man ej skall lära känna någon, ty då kan man ej tala illa om vederbörande. I hans minnen får man reda på att han blev faderslös vid 5 års ålder och att modern klarade ekonomin genom att överta faderns skomakeri.

Utvecklade tryckkammaren

Sauerbruch blev som färdig läkare assistent åt den kände von Miculicz som vid första sammanträffandet med emfas hävdade att hundratusentals personer dukar under i lungtuberkulos bara därför att man inte kan operera i bröstkorget. Så startade Sauerbruchs intensiva funderingar vilka utmynnade i konstruktionen av tryckkammaren. Den första vinnningen för Miculicz misslyckades och han blev kallad svindlare; han fortsatte och vann sin chefs förtroende. Den första patienten de opererade dog också, men inget hindrade fortsatta försök, som kom att resultera i den välkända och erkända framgången.

Tålde inte av alla

Sauerbruch blev chef i München, Zürich och till sist på Charité i Berlin. I sin bok är han väl medveten om såväl sina goda som dåliga sidor. Redan i skolan skriver han hur han stod i ett egendomligt förhållande till sina lärare: »Ingen likgiltig, antingen tyckte de om mig eller också tålde de mig ej. Så har det varit i hela mitt liv i fråga om alla människor.«

Hans hetsiga humör skrämde många, bl a den ryske general som ville överta hans operationsbunker 1945. Sauerbruch anger att han redan 1942 samarbetade med generalöverste Beck och att sammansvärjningssammanträden hölls i hans bostad. Sauerbruchs goda sidor gjorde honom till personlig vän med de flesta av hans patienter. Nyförlovade assistenter fick dock sluta.

Utvecklade handprotes

Ett särskilt förhållande hade Sauerbruch till de krigsskadade. Under första världskriget slapp han lämna Zürich men det hände att han i svåra fall anlätades som kirurg i sitt hemland. Det stora antalet handamputationer fick honom att starta ett samarbete med professor Stodola vid tekniska högskolan i Zürich. De

Ferdinand Sauerbruch (1875–1951), professor i kirurgi. Målning av Max Liebermann. Kunsthalle, Hamburg.

konstruerade handproteser som byggde på idén med en ändamålsenligt konstruerade mekanism som i förbindelse med de levande centrala kraftkällorna i hjärnan efterapade den levande handens rörelser och prestationer. De lyckades och ett särskilt sjukhus startades vid gränsen till Schweiz där resultaten blev mycket goda.

Episod i kyrkan

En särskild anledning till denna inlägg är att påminna om en episod som säger mycket om Sauerbruch som kirurg, tekniker och människa. Förhoppningsvis kan den locka till läsning av hans bok:

»Efter kriget hade jag en gång en märkvärdig upplevelse. Jag blev tvungen att övernatta på en liten ort. Jag gick över torget och hörde orgelspel från kyrkan, en fuga av Bach. Jag gick in och satte mig i en bänk och fann spelet så mästerligt att jag frågade klockaren vem det var som spelade så vackert. Jag fick till svar:

– En ung musikstuderande. Det är fullständigt otroligt, viskade klockaren. Han fick handen avskjuten i kriget. Efter anvisningar av professor Sauerbruch han han fått en konstgjord hand tillverkad. Hör bara hur han spelar!

Jag lyssnade till spelet. Jag är som sagt inte sentimental, snarare motsatsen. Men den gången i kyrkan – det bidrog väl också – kändes det mycket underligt i hjärtat. (Sternstunde!)«

Too good to be true?

Tomas Gejrot
etappvinnare, Åhus
dullan31@hotmail.com